

УДК 338.4

М.В. Пельчер, Н.Б. Кирич, докт. економ. наук, проф.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ВДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ЯК СУЧАСНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ВІТЧИЗНЯНИМИ

M.V. Pelcher, N. B. Kyrych, Dr., Prof.

IMPROVING ENVIRONMENTAL MANAGEMENT AS THE MODERN TECHNOLOGY OF MANAGEMENT OF DOMESTIC PRODUCTS

Глобалізація сучасного світу сприяє розвитку екологічного менеджменту та перетворює його з теоретичної концепції на реальний механізм управління організаціями. Проте, такою технологією користуються далеко не всі менеджери. Причиною такої ситуації є відсутність знань у сфері екології. Керівники підприємств можуть при прийнятті рішень не врахувати екологічні аспекти і таким чином завдати прямі збитки навколишньому середовищу. Саме тому актуальною темою дослідження є пошук способів прийняття раціональних рішень на всіх ланках управління, які в майбутньому сприятимуть позитивним наслідкам у сфері збереження довкілля.

Ми вважаємо, що вирішення даних проблем можливе за допомогою підвищення рівня обізнаності відповідальних осіб у сфері екології та використання сучасних механізмів екологічного менеджменту.

Шляхи вирішення проблем екологічного менеджменту на сучасних підприємствах:

- По-перше, суперечлива та непослідовна законодавча база у екологічній сфері вимагає детального вивчення. Такий процес пояснюється тим, що недотримання певних норм може призвести як до забруднення навколишнього середовища, так і до сплати штрафів підприємств-порушників.

- По-друге, останнім часом спостерігається тенденція виходу вітчизняних підприємств на міжнародний ринок. Логічним є те, що такі суб'єкти господарювання повинні знати всі нюанси не тільки українського законодавства, а й зарубіжного. Вихід на глобальний ринок вже дає про себе знати, що продукція, яка вироблятиметься для зарубіжних споживачів повинна відповідати їхнім стандартам якості, зокрема, бути екологічно чистою. Це дозволить їм швидко адаптуватись до зовнішнього середовища та без перешкод реалізовувати свої виробы.

- По-третє, багато українських організацій, впроваджують інновації та модернізують обладнання задля підвищення конкурентоспроможності та збільшення прибутку. Для здійснення таких операцій необхідні чималі інвестиції, які в свою чергу вимагають якісну оцінку стану підприємства, а саме проведення його екологічної експертизи та екологічного аудиту. Така умова вимагає спеціальних знань в багатьох галузях, а досить часто менеджери, які управляють діяльністю підприємств через брак інформації не можуть її провести.

Аналізуючи зарубіжний досвід функціонування екологічного ринку, варто зазначити, що ринок екологічних послуг у країнах Східної Європи, включаючи СНД, оцінюється приблизно в 20 млрд дол. США, а його середнє зростання – 1%. За прогнозами ряду експертів, у першій половині ХХІ ст. до 40% світового виробництва складуть продукція та технології, які пов'язані з екологією та енергетикою. Така статистика ще раз підтверджує необхідність підвищення обізнаності у екологічній сфері, яка в майбутньому призведе до зростання добробуту населення [1].

До екологічних послуг, які пропонуються на ринку належать екологічний аудит, експертиза, аутсорсинг та франчайзинг. Як показує практика, найбільш поширеною є екологічна експертиза, суть якої полягає у встановленні відповідності господарської діяльності екологічним вимогам та визначенні допустимості здійснення такої діяльності з метою попередження несприятливого впливу на довкілля. Варто зазначити, що така послуга носить вузькоспеціалізований характер, тому було б доцільно періодично проводити добровільний екологічний аудит. Він дає змогу визначити головні види шкідливого впливу на навколишнє середовище та не допустити їх у майбутньому. При проведенні якісного екологічного аудиту можна уникнути ризиків негативної дії на довкілля та знайти певні економічні вигоди, наприклад збільшення прибутку у зв'язку із використанням вторинної сировини.

Отже, на основі проведеного аналізу можна стверджувати, що сучасні механізми екологічного менеджменту користуються низькою популярністю серед керівників вітчизняних підприємств, а також є досить віддаленими від аналогів у розвинених країнах. Тому шляхами підвищення обізнаності у цій галузі можуть стати спеціальні екологічні курси, тренінги та семінари, для того, щоб довести до відома менеджерів потребу у екологічних знаннях та здійсненні екологічної експертизи та аудиту на підприємствах. Саме такий момент допоможе вирішити багато проблем та забезпечить розвиток не тільки підприємства, а й економіки суспільства в цілому.

Література

1. ІННОВАЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В УКРАЇНІ - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/25210/06-Perga.pdf?sequence=1>.
2. Кирич Н.Б. Екологічний менеджмент: конспект лекцій / Кирич Н.Б.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dl.tntu.edu.ua/index.php>.
3. ЕКОЛОГІЧНИЙ ФРАНЧАЙЗИНГ ЯК ФОРМА АКТИВІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ХАРЧОВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ: ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ВПРОВАДЖЕННЯ - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua>.